

Langbewaarders gaan voor meerprijs uit frietaardappel

Johan en Jelle Hof telen op hun zware zeeklei in Zeewolde consumptieaardappelen voor de fritesindustrie. Ze hebben hun pijlen gericht op late levering van kwaliteitsaardappelen en proberen met een gebalanceerde afzetstrategie een meerprijs te realiseren. De nieuwste eisen op gebied van loofdoding en kiemremming gaan dat er niet gemakkelijker op maken.

Johan (l) en Jelle Hof zijn er volledig op ingericht om lang te bewaren.

Het ruikt fris in de bewaarplaats waar de Markiezen van Johan en Jelle Hof liggen opgeslagen. Tevreden laten de broers enkele knollen door hun handen gaan. Er zijn wel wat ingedroogde rotte knollen te vinden, en ze hebben flink wat uren met de kachel moeten maken, maar gezien de oogstomstandigheden zijn ze dik tevreden over hoe hun partij erbij ligt. “De laatste hectares konden we met onze eigen rooier niet meer uit de grond krijgen. Begin november hebben een vierrijer ingehuurd en met hulp van familie en burens hebben we, met veel pijn en moeite, de laatste aardappelen gerooid. Maar het resultaat mag er zijn.” De broers hebben net de uitslagen van de eerste bakproeven binnen en ook die zien er prima uit. Ze durven het daarom wel aan om deze partij tot het voorjaar te bewaren. De temperatuur van de partij is op dit moment 6 graden en zodra het met buitenlucht niet meer lukt om die op peil te houden, dan gaat de koeling erbij aan. Ze zijn er namelijk volledig op ingericht om lang te bewaren. “Soms gaan in maart de eerste vrachten weg”, zegt Jelle. “Maar we bewaren ook wel tot in juni of zelfs juli.” Wanneer ze deze partij Markies afleveren, weten ze nog niet. Ze telen ze vrij en hebben eind januari nog geen zaken gedaan. “We hebben al wel belangstelling gehad, maar gezien het verloop van het seizoen, kijken we het nog even aan.” Toch vinden ze het verloop van de aardappelmarkt tot dusver niet tegenvallen.

Nieuwe afzetstrategie

De telers hebben zich volledig toegelegd op de teelt van fritesaardappelen. “We hebben wel eens tafelaardappelen gepro-

beerd, maar vanwege het hoge organische-stofgehalte in onze grond, lukt het niet altijd om er een mooie schil op te krijgen”, legt Johan uit. Wel is het ideale grond voor het telen van een goede interne kwaliteit en daardoor een lang te bewaren aardappel. De laatste jaren telen ze de rassen Markies, Lady Anna en Miss Malina. “We dachten het lang vol te kunnen houden met een rotatie van Markies afgewisseld met Innovator, maar daarmee bleek de AM-situatie toch langzaam te verslechteren. Vandaar dat we andere ook andere rassen zijn gaan telen.”

“Ik vind eigenlijk dat we als telers gezamenlijk geen verplichtingen moeten aangaan, voordat duidelijk is hoe er straks met residuen wordt omgegaan.”

Net voordat ze afscheid namen van Innovator zijn ze gestopt met het telen van aardappelen op contract. En voorlopig willen ze dat ook niet weer oppakken: “Er werden steeds meer voorwaarden gesteld aan de teelt; je moet je pootgoed altijd via de fabriek bestellen en de financiële vergoeding is bij de gestegen kosten simpelweg niet meer voldoende. Bij vijftig ton is het

nog net leuk, maar als je een keer jaar hebt met een opbrengst van minder dan 50 ton per hectare, dan is de beloning gewoon te laag”, stelt Johan. Ze kozen voor een nieuwe afzetstrategie: eenderde van hun aardappelen telen ze nu vrij, eenderde deel gaat in de pool en eenderde dekken ze af op de termijnmarkt. Via afzetvereniging Flevopool telen ze het ras Lady Anna, dat tot nu toe ‘redelijk goed’ presteert op hun bedrijf. “Het is een juffertje in de opkomst, daar werden we vooraf voor gewaarschuwd. In het eerste jaar dat we ze teelden, kwamen ze prachtig boven en dachten we nog: het valt allemaal wel mee. Maar in het tweede jaar misten we bijna een kwart van de planten en bleven er soms hele stukken rug leeg. Dat was even schrikken. Toch was de opbrengst in dat jaar ronduit goed.”

Het ras Miss Malina kwam via APF Holland op hun pad.

“We betrokken ons Innovator-pootgoed al van APF, waarbij zij het recht hadden op eerste koop. Op die manier hadden wij de mogelijkheid om in een gunstige markt wat extra’s te verdienen. Toen we op zoek gingen naar een ras met een brede resistentie, kon APF ons het ras Miss Malina bieden. Daarmee kwamen we automatisch bij de pool uit, want je moet er natuurlijk wel afzet voor hebben.”

Koppelerkoop is grote belemmering

Ze noemen eenderde vrije aardappelen de minimale hoeveelheid om een stuk gezonde marktwerking in de aardappelen te houden. “We zouden graag nog meer aardappelen vrij willen telen, maar dan moet je wel ergens je pootgoed kunnen kopen. De koppelerkoop is een grote belemmering”, zegt Johan. Natuurlijk moet het wel financieel verantwoord blijven om meer aardappelen vrij te telen. Maar daar zijn volgens de broers goede mogelijkheden voor. Om hun risico’s beheersbaar te houden, dekken ze standaard het vrije deel van hun oogst af op de termijnmarkt. “Dat bevalt ons goed. De afgelopen jaren is het telkens gelukt om de oogst op 16 tot 17 cent vast te zetten en dat is toch beduidend beter dan de gemiddelde contractprijs. We dekken alleen de verkoop af, we speculeren niet, want dat vinden we wél te risicovol.”

“We hebben wel eens tafelaardappelen geprobeerd, maar vanwege het hoge organische-stofgehalte in onze grond, lukt het niet altijd om er een mooie schil op te krijgen.”

BEDRIJFSGEGEVENS

In Zeewolde hebben Johan en Jelle Hof een 110 hectare tellend akkerbouwbedrijf dat bestaat uit twee locaties aan dezelfde weg: een van 45 en een van 65 hectare. Ze runnen het als één bedrijf. Het bouwplan bestaat uit 35 hectare consumptie-aardappelen, 21 hectare suikerbieten, 14 hectare zaaiuien, 28 hectare wintertarwe en 7 hectare wordt verhuurd voor tulpen. De kleigrond heeft een afslibbaarheid van rond de 50 procent en bevat 5 tot 6 procent organische stof. Een derde van hun aardappelen telen ze vrij. Dit betreft het ras Markies, dat ze meestal afzetten via Q-potato. Daarnaast telen ze Lady-Anna, die ze afzetten via Flevopool en Miss Malina voor APF-Holland.

Het volledige risico ligt bij de boer

Wat ze ook een groot risico vinden, is de manier waarop er wordt omgegaan met chloorprofam. Het baart ze zorgen dat er aan de vooravond van het nieuwe groeiseizoen nog steeds niks geregeld is. “Er wordt wel gezegd dat er een tijdelijke MRL zal komen, maar zekerheid hebben we niet. Het volledige risico ligt bij de boer. Ik vind eigenlijk dat we als telers gezamenlijk geen verplichtingen moeten aangaan, voordat duidelijk is hoe er straks met residuen wordt omgegaan”, aldus Johan.

De broers zijn van plan om aankomende zomer hun bewaarcelen grondig te reinigen en te luchten. Wat daarvoor de beste aanpak is, daarover zijn ze zich nog aan het informeren. Een alternatief voor reinigen hebben ze niet. Alleen in het deel van de bewaring waar ze hun uien opslaan, is nog nooit CIPC gebruikt. Daar zouden ze aardappelen in kunnen gaan bewaren, maar dat zou betekenen dat de uien af-land weg moeten. “Je kunt uien niet zomaar in een aardappelbewaarplaats leggen, want ook daarvoor geldt een residulimiet. Dat risico kunnen en willen we niet nemen”, zegt Jelle.

Los van het residuvraagstuk heeft het verbod op CIPC natuurlijk grote gevolgen voor het lang bewaren van aardappelen. Hoe gaan ze hun aardappelen vanaf de komende oogst kiemvrij houden? “We denken dat 1,4SIGHT voor ons de beste oplossing is”, zegt Johan. “Tijdens de bouw van onze nieuwste bewaarplaats hadden we al geïnformeerd naar het middel, maar dat was toen nog net niet praktijkrijp en bovendien vrij duur. Achteraf jammer, want dan hadden we in deze schuur nooit CIPC gebruikt. Een behandeling met MH zien we vooral in Markies niet zitten. Dat ras heeft een enorme drang in het loof en het lijkt daardoor wel alsof het middel minder goed de knol bereikt. Onze ervaring is in ieder geval dat het onvoldoende werkt.”

Eerder doodmaken

Ook de loofdoding wordt met ingang van dit seizoen een uitdaging. Markies staat bekend om zijn sterk groeiende loof, al is daar in de teelt wel enigszins op te sturen. “We telen het ras al wat langer en hebben het onderhand wel redelijk in de vingers. Vroeger ging alle stikstof er ineens op maar als je je giften net-

Langbewaarders gaan voor meerprijs uit frietaardappel

Alleen in het deel van de bewaring waar ze hun uien opslaan, is nog nooit CIPC gebruikt.

jes spreidt, en niet te zwaar van start gaat, dan valt het ras prima te telen. Met de loofdoding hebben we dit jaar wat proeven gedaan. Het meest gangbare advies dat je krijgt, is Reglone te vervangen door Quickdown. Volgens de verpakking moet dat twee keer, al zagen wij geen verschil met een enkele toepassing. Wel duurt het langer voordat het middel aangrijpt. We hebben zelfs nog een extra phytophthorabespuiting uitgevoerd. Omdat de aanvangswerking zo traag is, zullen we eerder moeten beginnen met de loofdoding. Onze stelregel is dat de aardappelen op 12 oktober te rooien moeten zijn. Dan zullen we dit jaar vier weken van te voren al een start moeten maken met de loofdoding. Eventueel kunnen we dan nog naspuiten met Spotlight, mocht dat nodig zijn.”

Ook aan de voorkant van de teelt besteden ze de nodige aandacht. Om Markies een vlotte start te geven, laten ze het pootgoed al vroeg in de winter komen. “Eigenlijk hadden we ze al

in huis willen hebben, maar door de onzekerheid rond CIPC zijn we later met bestellen. We leggen ze altijd in de uienbewaarplaats bij een graadje of zes, totdat het pootweert wordt. Dan stoken we ze op naar 16 graden, waardoor ze warm de grond in gaan en een vlotte start maken.”

Wat in ieder geval duidelijk is, is dat het de komende jaren nog meer topsport wordt om lang te bewaren. Op zich biedt dat kansen, maar dan moeten de extra kosten en het extra risico wel worden beloond, vinden de broers: “Normaal gesproken moeten we het hebben van de meerprijs die we kunnen maken met categorie 2. Maar die meerprijs zit wel met een onzichtbaar elastiekje aan de markt van categorie 1 vast. Nu is het de vraag hoeveel rek daar in zit.” ●

Egbert Jonkheer

Het zal volgens de broers Hof de komende jaren nog meer topsport worden om lang te bewaren.

SCHIJF VAN 6

Op woensdag 19 augustus 2020 zal in Westmaas weer de alom bekende Aardappeldemodag plaatsvinden. Het beursthema van deze editie is 'Voortgang aardappelsector draait om weerbaarheid'. Voor deze slogan is gekozen, omdat er de laatste jaren erg veel veranderingen op de aardappelsector afkomen. Met een eigen ontworpen 'schijf van 6' wil de organisatie het thema samen met standhouders, verdiepende lezingen en activiteiten onder de aandacht van de bezoekers brengen. Aardappelwereld zoekt alvast verdieping door elke schijf in deze en de komende uitgaven te behandelen. Dit keer is de schijf 1 'ondernemerschap' uitgelicht.

